№ 8.

GAZETA KORRESPONDENTA

WARSZAWSKIEGO I ZAGRANICZNEGO

Z WARSZAWY DNIA 25. STYCZNIA ROKU 1799. w PIĄTEK.

z Wiednia dnia 16. Stycznia.

Na dniu 6. t. m. w głowney kwaterze armii *Włoſkiey* w *Padwie*, umarł Generał kommenderuiący tąż armią xiąże *Wilhelm, Jerzy, Fryderyk Oranij*, w wieku życia ſwego 25. Od roku 1796. przeszedł on z ſłużby *Hollenderſkiey* do Cesarſkiey.

z Londynu od dnia 4. do 18. Grudnia.

Łagodność, którą dotychczas okazywano w *Irlandyi* względem insurgentow, znowu nieſtety zapaliła pożar insurrekcyi w niektórych okolicach. Ziednoczeni *Irlandczykowie* na nowo ſię sprzyſięgaią, i znaleziono, iż kowale tu i owdzie zatrudniaią ſię ciągle robieniem pikow, zawsze ieszcze w nadziei otrzymania wkrotce od *Francyi* pomocy.— Szturmy po rozmaitych mieyscach wiele nam ſzkody przyniosły; Okręt liniowy *Koloſſus* od 74. armat o ſkały *Scilly* zoſtał rozbitym, ſzczęściem iednak, iż ekwipaż był uratowanym. Okręt *Meduza* od 50. armat podobnegoż losu na morzu srzodziemnym doznał.— Większa ieszcze ſzkoda ſpotkała nas w zatopionym okręcie *Wschodnio-Indyiſkim Addington*, który z całym ładunkiem armat, bomb, kul etc. przeznaczonych do przylądka dobrey nadziei, przy *Bambridge Ledge* zatonął. Na dniu 15. w *Plymoth* ſpaliła ſię ſchwytana fregata *francuzka Coquille* od 36. armat, przez nieoſtrożną igraszkę z prochem.— Król mianował kawalerem kapitana *Berri*, który dowodził pod admirałem *Nelsonem* w bitwie pod *Abukir*.— Zołta gorączka w *Filadelfij* ustała przez tęgość zimna. Wydział zdrowia wezwał mieszkeńcow, ażeby powrocili do domow. Toż ſamo ieſt w *Nowym Jorku*, w *Boſtonie*, *New-London*, *Wilmigton etc*— *Sally* ſtatek *Amerykańſki* przybyły d. 12. Czerwca z wyspy *francuzkiey* do *Madrass*, donosi, iż wszyſtkie woyſka narodowe odeſłane zoſtały z tey wyspy na trzech fregatach, i że admirał *Sercy* miał ſię także oddalić.— Xiąże dziedziczny *Oranii* ma wkrotce wyiechać ztąd do *Berlina*.—Zawsze tu czynią przygotowania do wyprawy lądowey, która iak ſię domyślaią ma ſię tyczeć *Niderlandow*.—P. *Hornemann* Niemiec który od tuteyszego towarzyſtwa *Afrykańſkiego* wyſłany zoſtał w głąb *Afryki* dla czynienia tam odkryciow, był w *Kairze* pod ów czas, kiedy armia *Francuzka* tamże wchodziła. Ob. *Bertholet* i *Monge* dway uczeni należący do wyprawy *Egipſkiey*, odkrywszy cel podroży Pana *Hornemann*, przyprowadzili go do Generała *Buonaparte*, który go wziął zaraz pod ſwoią opiekę, i przyrzekł mu, iż może liſty swoie bespiecznie posyłać do ſwoich pryncypałow. Przed kilku dniami liſty takowe pod dniem 31. Sierpnia pisane, przyszły tu do *Londynu*, w nich donoſi Pan *Hornemann*, iż na dniu 12. Września poſtanowił przedſiewziąść podroż do Kroleſtwa *Fezzan* leżącego o 2. mieſiące drogi z ſtrony zachodnio-południowey *Kairu*.— Schwytana przez *Nelsona* korrespondencya Generała *Buonaparte* i officerow z armiy iego, iuż zoſtała wydrukowana przez xięgarza *Piccadilly*. W wſtępie ſamym położone są powody które pociągnely Dyrekroryat do uzbroienia tey wyprawy. Korrespondencya ta iednak ieſt podeyrzana z wypisow naſtępuiących. Wielu *np.* officerow w liſtach swoich wyrażaią, iż ponieważ zapewnione było dla armiy 1000 millionow liwrow przy zawarciu powszechnego pokoiu, a armia *Włoſka* zawsze w oczekiwaniu tey nadgrody zoſtawała, przeto zdobycie *Egiptu* powinno bydż uważane za naylepszy śrzodek do iey zaspokoienia, i że *Buonaparte* zaprowadziwszy ią na mieysce przeznaczone, chce do *Europy* nazad powrocić, i dla tego nawet zwłoczył odiazd flotty. Sam nawet *Buonaparte* w iednym z liſtow swoich proſi przyiaciela, aby mu w *Bourgogne* wybrał mieysce przyiemne do mieszkania.—Ponieważ *Ameryka* nie chciała przyiąć do kraiow swoich, więźniow ſtanu *Irlandzkich*, przeto na dniu 5. Grudnia oświadczono im, ieſt, iż mogą ſię udać do ktoregokolwiek kraiu *Europeyſkiego* w woynie z *Anglią* nie zoſtaiącego, procz naſtępuiących osob, które w więzieniu pozoſtaną, *Arthur Oconnor, Emmet, Swetmann; Jackson*, Doktor *Mnenin, Chambers, Neilson, Ruszell, Dowling Sweeny, Wilson, Dignam, Cuthbert, Cornick, Swift*.— Na dniu 10. wybrano z regimentow gwardyi 1050. ludzi, dla poſłania ich do *Irlandyi*, gdzie rozruchy coraz ſię bardziey wzmagaią.— Podług proiektu *Uniy*, 50. lordow *Irlandzkich* (z pomiędzy których 6. biſkupow) maią zaſiąść w izbie wyższey *Angielſkiey*, a 100. deputowanych *Irlandzkich* w izbie niższey.—Ta okoliczność całą *Irlandyą* wprawia w zaburzenia. Okazuią ſię pisma za i przeciw proiektowi. Wszyscy przeciwnicy noszą niebieſkie wſtążki z naſtępuiącym napisem: *Związek z Brytannią, niepodległość Irlandzka, lecz bez żadney Uniy*.— Na dowod iak daleko zaburzenia te są posunięte, przytaczamy tu liſt naſtępuiący —z *Dublina* dnia 6. Grudnia.

„ Ledwo można wyſtawić ſobie rozruch, iaki ſprawiła okoliczność proponowanego ziednoczenia. Wczoray zebrali ſię prawnicy *Dublinscy*, należący razem do korpuſu obywatelſkiego, kapitan *Saurin* zwolennik kanclerza, uczynił wniosek do złożenia broni, w przypadku gdyby rzecz o Uniy do rozwagi miała być wzięta. Miał iednak przezorność, iż podał to iako ſwoy własny wniosek, a nie iako konieczny warunek. Mowił wiele o naruszeniu konſtytucyi, którą oni iako obywatele żołnierze bronić poprzyſięgli. Mowił o niepodległości *Irlandyi*, i nieprzyzwoitości podawania teraz proiektu ziednoczenia. Pan *Trench* wyraził, iż ponieważ ſeſſya ta ieſt rozwagą materyi polityczney, rozpoczętą od zbroynych osob, przeto rozeyść ſię raczey wypada.— P. *Plunkiett* ſądził, iż korporacya powinna dochodzić tey rzeczy, i razem broń przy ſobie zatrzymać, dla oparcia ſię zdradzieckim uſiłowaniom Uniy. Ten wyraz zagroził niebespieczeńſtwem dalſzego ſeſſyi odprawiania, kapitan *Saurin* widząc powszechne przeciw ziednoczeniu oburzenie, nakłonił zgromadzenie do rozeyścia ſię. Naywiękſi przyiaciele rządu ſą przeciwni temu proiektowi. „

Admirał *Dixon* obiął kommendę nad flottą w *Jarmouth*, dla przeciwnych iednak wiatrow nie może wypłynąć. Kutter *Fox* przywiozł tam wiadomość, iż 4. okręty woienne *Hollenderſkie* z *Helvoctfluis* wypłynely dla udania ſię do *Texel* i *Breſt*.— Pisma publiczne *Wschodnio-Indyiſkie* do dnia 30 Lipca donoszą, o woiennych poruszeniach tamteyszych xiążąt na wzaiem przeciw ſobie. Mianowicie miaſto główne *Maratow Punah*, zagrożone ieſt od mocney armii *Nizam*, tak dalece, iż ſam *Peshwa*, względem osobiſtego ſwego bespieczeńſtwa, lękał ſię.— Fregata *francuzka Preneuse* wysadziła na ląd w *Mangalore* 200. *Francuzow*, którzy weszli w ſłużbę *Tippo-Saiba*. Jeden z pomiędzy nich kapitan *de Buc* otrzymał mieſięczney gaży 500 pagodow.— Po mimo mianowania lorda *Elgin* na poselſtwo do *Konſtantynopola*, Pan *Spencer-Smith* pozoſtanie tam przez czas ieszcze nieiaki.—Powszechnym tu ieſt mniemaniem, iż pierwsze propozycye do powszechnego pokoiu podane będą od Ob. *Sieyes* w *Berlinie*, i P. *Tomasz Grenville* iedzie tam z udzielnemi w tey mierze od rządu zleceniami.— Dowiaduiemy ſię, iż rząd posyła do *Wiednia* osnowę układow dotąd negocyowanych.— Liſty *Amerykańſkie* donoszą, iż agent *francuzki* przybył do kraiow ſtanow ziednoczonych, w celu ułożenia w dobrym ſposobie ſporow, i że iak naylepiey przyiętym zoſtał.— Mowią, iż rząd nasz potwierdził niepodległość *St. Domingo*, i że pułkownik *Grant* z wielkim pełnomocnictwem na agenta do tey wyspy ieſt przeznaczony.

Na oſtatnich ſeſſyach Parlamentu, P. *Pitt* czynił obrachunek rocznych wydatkow, których całkowita summa ieſt 29.272,000. funt: ſter: (1170,880,000. złł: pol:) Wolne dochody na wyrownanie tey summie wynoszą tylko do 6,150,000. funtow. Zoſtaie więc około 23. millionow funtow, które potrzeba doſtarczyć bądź przez pożyczkę, bądź przez wczesne wybieranie taxow. Na mieysce taxow *Pitt* proponuie podatek dzieſiątego-grosza od wszelkiego rodzaiu dochodow. Z rozbioru swego planu okazuie 102. milliony dochodu, i przekłada iż tym sposobem nikt nie będzie obciążonym nad proporcyą dzieſiąciu od ſta swego dochodu. Radzi ażeby wybieranie tego podatku zaczęło ſię od 5. Kwietnia, i ażeby w tymże czaſie uſtał dawny sposob potroynych taxow. Po uczynionym potym obrachunku, okazuiącym iż tylko puł-dzieſiąta milliona przybędzie do narodowego długu, wychwala ſyſtema ſkarbowe roku przeszłego, i przypisuie mu wszelkie pomyślności, które *Anglia* dotąd odnioſła. Winniśmy także (mówi daley) oddać sprawiedliwość mądrości i ſtałości Parlamentu, który nam podał sposoby ſtania ſię kiedyś Zbawicielami Swiata. Ten pamiętny rok okazał *Wielką Brytanią* utrzymuiącą razem wielki narodowy handel, i daiącą dowody niezaprzeczonego heroizmu. Pyszna swemi dziełami ſtarożytność nigdy tak wielkiego nie dała przykładu. — *Anglik* zapewnił sobie na przyszłość trwały i chwalebny pokoy, i pokazał światu pożytki iakie odnioſł z ſtałości i iedności; Jeżeli świat niechce z tey nauki korzyſtać, *Wielka Brytania* będzie miała przynaymniey pociechę powiedzieć ſobie, iż mu do tego podawała sposoby.—Trzymaiąc ſię zasad przyiętych, zniszczycie wszelkie nieprzyiacioł waszych zamiary, a *Europa* chlubić ſię będzie naśladowaniem waszych poſtępkow. Przekonani iż wam nigdy niezabraknie sposobow zoſtawania w iednakowym pszedſiewzięciu, nieuznacie rzeczą potrzebną ani roſtropną szukać w nietrwałym pokoiu zwodniczego spoczynku. Nie można dopuszczać tak upodlaiących ſkłonności, w momencie gdy przeciwne poſtępowanie poſtawiło nas na pierwszym szczeblu narodow. Utrzymuiąc ſię na tak chwalebnym ſtanowiſku, nie ma z nas żadnego któryby ſię nie pysznił, iż ieſt poddanym Króla *Wielkiey Brytanii*.

Na dniu 14. po ſporach do pulnocy przedłużonych, przyszło nakoniec w tey materyi do głosow, i projekt Miniſtra 153. kreſkami przeciw 23. utrzymał ſię.

z Londynu dnia 25. Grudnia (przez Francyą.)

Jeſt tu wiadomość, iż *Hiszpania* bardzo sobie życzy przywrocenia pokoiu z *Anglią*, i że dla dopięcia tego, goto-

wa znaczne korzyści *Francyi* ofiarować. Słychać także iż sprzeczki miedzy *Francyą* i *Portugalią* w dobrym sposobie ugodzone zoſtaną.—Od kilku dni widać przybijane po *Londynie* karty osobliwie na tey ulicy gdzie *Pitt* mieszka, z napisem *Pokoy*.— Kiedy do *Lichffield* przyszła pierwsza wiadomość o śmierci Generała *Buonaparte* (która ſię potym fałszywą okazała) uderzono we wſzyſtkie dzwony, i oświecono miaſto. — Niespokoyne zaburzenia insurgentow w wielu okolicach *Irlandyi* osobliwie w hrabſtwie *Kildare* znowu ſię widzieć daią. Rozmaite lasy zoſtały od nich wycięte, gdyż drzewa do robienia pikow potrzebuią. Z wielu okolic *Irlandzkich* mieszkańcy ſię usuneli, nie wiadomo dokąd. Słychać iednak, iż w *Dublinie* i pod miaſtem przeznaczyli pewne mieysca do zbierania ſię, w celu rospoczęcia burzliwych projektow. W *Dublinie* częſto w nocy żołnierzy Królewſkich na ſtraży ſtoiących znayduią zamordowanych. Mowią nawet iż przy *Hakeſtown* w hrabſtwie *Wicklow*, zebrani insurgenci porazili mały oddział woyſk Królewſkich, lecz za nadeyściem poſiłkow znowu odpędzeni zoſtali.

z Paryża dnia 6. Stycznia.

Dnia dziſieyszego na ſeſſyi publiczney Dyrektoryatu, złożono 21. chorągwi zdobytych na woyſkach *Neapolitańſkich*. Członki ciała dyplomatycznego, ſztab główny garnizonu *Paryzkiego* i wielu innych widzow znaydowało ſię na tey uroczyſtości. Miniſter woienny wprowadzaiąc Ob. *Laraiterie* Adjutanta Generała *Championneta*, donioſł, iż w 17. dniach 80. tyſięcy *Neapolitańczykow* zoſtało rozproszonych. Wychwalał odwagę iaką w tey krotkiey wyprawie okazywał Ob. *Laratierie*. Oświadczył, iż wkrotkim czaſie znaki zwycięſtwa widziane będą w *Neapolu*. Po ſkończoney mowie O. *Laraiterie* otrzymał pocałowanie braterſkie od Prezydenta Dyrektoryatu, który przy końcu mowy swoiey rzekł: „Zapewniy Obywatelu swoich współbraci oręża, iż nie masz z pomiędzy nich żadnego, któremuby Dyrektoryat nie życzył osobiście dać to pocałowanie braterſkie, które ci teraz z naywyższym ukontentowaniem udzielam.— Wspomniony Adjutant przyiechawszy tu, pisał naſtępuiący liſt do Prezydenta Dyrektoryatu: „*W Paryżu dnia 3. Stycznia*. Obywatelu Prezydencie. Sądziłbym za uchybienie wdzięczności moiey, gdybym ci nie donioſł o gorliwości bez-intereſſowney przewoźnikow w mieście *Rouanne*. W podroży moiey z *Włoch* do *Paryża*, natrafiłem na rzekę *Loire* iuż zamarzniętą, od trzech dni nikogo nie przewożono, kuryer nawet przybyły muſiał ſię zatrzymać. Ponieważ znaydowałem ſię pod tę chwilę w niemałym zatrudnieniu, przybył do mnie Obywatel którego nie znałem, a którym iak ſię potym dowiedziałem był Ob. *Vignat* Kommiſſarz władzy wykonawczey w tamteyszym kantonie, i ofiarował mi swoie usługi. Wſtawił ſię za mną do przełożonego przewoźnikow, i opowiedział im przyczynę moiey podroży. Przyrzekłem im dać co sami żądać będą, byleby tylko potrafili mię na drugą ſtronę przeprawić. Za opowiedzeniem zwycięztw naszych, gorliwy zapał dał ſię w nich widzieć, przełamali lód, i w połtory godziny z poiazdem moim przebyłem rzekę. Gdym chciał nadgrodzić ciężką ich pracę, wiele muſiałem użyć trudności do nakłonienia ich w przyięciu zaſłużoney zapłaty. Odpowiedzieli mi, iż osądzili ſię dosyć szczęśliwemi, kiedy mogli iakimkolwiek sposobem ułatwić odgłos trąb zwycięſtwa naszego.“

Wiemy teraz z pewnością, iż *Neapolitańczykowie* nie mieli dosyć czasu, zabrać w *Rzymie* osobliwości w pakach ułożone i przeznaczone do Muzeum i Conservatorium naszego.— Armaty *Neapolitańſkie* są tegoż samego kalibru co *Francuzkie*. Wiadomo ieſt, iz były odlewane pod okiem G. *Pomereul* od dawnego rządu do *Neapolu* poſłanego. Dyrektoryat dał przeto rozkaz aby armaty *Neapolitańſkie* nie były przelewane, i armia nasza ma ie zatrzymać.— Na oſtatniey ſeſſyi Inſtytutu Narodowego Ob. *Andrieux* oznaymił, iż zabytki kunsztow ſkładaiące Museum w *Portici* pod *Neapolem* wkrotce do *Paryża* przewiezione zoſtaną.— Zaięcie państwa *Neapolitańſkiego* tym będzie ważnieysze, iż ułatwi kommunikacyą z Generałem *Buonaparte*.

Dnia wczorayszego rozeszła ſię pogłoſka o przybyciu agenta Cesarſkiego do *Paryża*, o wypędzeniu *Neapolitańczykow z Liworny*, i o weyściu naszego woyſka do *Neapolu*. Te wiadomości rownie iak o przypłynieniu Generała *Berthier do Marsxlij*, potrzebuią ieszcze dotąd potwierdzenia.— Kommiſſya woienna 17. dywizyi ſkazała na śmierć nieiakiego *Damas-Crux*, bywszego kapitana w dawnym regimencie krolewſkim.— Statek *le Vigilant* przybył z *Anglij do Calais* z 55. zamienionemi iencami *francuzkiemi*.— W *Turynie* przyſtąpiono do ſekweſtrowania bywszych domow krolewſkich. To wszyſtko co ſię w nich znayduie, ſprzedanym będzie na pożytek Rzeczypospolitey. Na potrzeby armii *francuzkiey*, rychłego zaſilenia wymagaiące, nałożono w mieście *Turynie* kontrybucyą dwoch millionow liwrow, ktore będą z łatwością wypłacone, gdyż w mieszkańcach tey ſtolicy daie ſię widzieć dobre mienie i dobra wola. Tamteyszy głowny ſztab *francuzki* odebrał rozkaz do wyiazdu, dla udania ſię iak mowią do *Liworno*.— Miniſter ſprawiedliwości rozkazał zaprowadzić do więzienia *Temple* Ob. *Besné* oſkarzyciela publicznego przy Trybunale kryminalnym departamentu *Cotes-du-Nord*. Przekonany ieſt o zbyt łatwe wypuszczenie na wolność dawnych naczelnikow *Szuanow* więzionych w *Port-Brieux*.

Dziſieyszy *Propagator* twierdzi, iż Generał *Mack* schwytanym zoſtał. — Mowią wiele o poczwornym przymierzu *Anglij*, *Porty* i dwoch innych dworow. — Wczoray powrocił z *Berlina* kuryer od Obywatela *Sieyes* dawniey poſłany. — Dawny Biſkup w *St Papoule* zoſtał tu aresztowanym. — Z *Breſt* pod dniem 27. Grudnia donoszą, iż tam przybyła fregata *la Precieuse*, korweta *la Colombe*, ſtatek kanonierſki *l'Etonnante* i dwa lugry, okręty te konwoiowały 30. ſtatkow przewozowych, krore z winem, mąką i innemi żywnoścrami, z *Nantes* i *Bordeaux* przybyły. Weszło iuż do *Breſt* przeszło 80. ſtatkow przewozowych. Pracuią teraz nad uzbroieniem okrętu liniowego *Indivisible*. — W *Courtenay* młody ieden chłopiec częſto wykrzykiwał sobie *niech żyie Buonaparte*. Mieszkaiąca obok dziewczyna, nie mogła znieść tego i częſto szyderſtwa na wodza tego rzucała. Rozgniewany chłopiec opatrzył ſię w piſtolet, i za naypierwszą porą ſtrzeliwſzy do niey, rękę iey okaleczył.— Podług powieści przybyłych officerow Francuzkich z *Alexandryi* do *Liworno*, na okrętach Tureckich w porcie znayduiących ſię, powiewa zawsze bandera *Ottomańſka*, i Francuz bynaymniey okrętow tych w niczym nienaruszaią. Wiadomości tych officerow o położeniu Generała *Buonaparte* były bardzo zaspakaiaiące.

Mrozy nadzwyczayne trwaią tu od dni 14. Powyżey i poniżey *Paryża*, *Sekwana* od nieiakiego czasu zamarzła. Policya iednak każe codzienie rąbać lod pomiędzy moſtami, bądź dla doſtarczenia *Paryżanom* wody do napoiu, bądź dla odięcia nadziei tym, ktorzy w czaſie wszczętych pożarow rachuią na niedoſtatek wody. Od czasu wielkich mrozow nie mieliśmy tu przecie żadnego znacznego pożaru.— Ob. *Lanthenas* dawny członek konwencyi, ktory po wyiściu swoim z Ciała Prawodawczego, zoſtawał w urzędzie kommiſſarza władzy wykonawczey przy drugim okręgu miaſta tuteyszego, i wſławił ſię przez liczne pisma o wychowaniu publicznym, umarł tu na dniu 3. t. m.— Dowiaduiemy ſię z *Medyolanu*, iż Ob. *Marescalchi* przeznaczony dawniey za miniſtra do *Wiednia*, Dyrektorem *Cisalpińſkim* mianowany zoſtał. OOb. *Fenarolli* i *Cacciari* nie chcieli przyiąć tey doſtoyności.— Mowią, iż emigrant *Damas* w ſłużbie *Neapolitańſkiey* zoſtaiący, wpadłszy w ręce *Francuzom*, rozſtrzelany zoſtał. Rownegoż losu doznali xiążęta *Pignatelli*, *Salandra* i inni ktorzy kazali w *Rzymie* zamordować pozoſtałych w tamteyszych ſzpitalach, wielu *Francuzow* i patryotow *Rzymſkich*.— Podług dziennikow tuteyszych rząd nasz miał okazać W. xiążęciu *Toſkańſkiemu* nieukontentowanie z powodu zaszłych oſtatnich w kraiu iego wypadkow.—Uważaią tu: iż w kſiążce ſławnego proroka *Noſtradamus* drukowaney w roku 1668. znayduie ſię przepowiedzenie ściągaiące uwagę pism publicznych. Pisze on, iż przed ſkończeniem teraznieyszego wieku będzie nowe prawo, i ziemia nowa zaięta aż do *Syryi i Paleſtyny*, a wielkie barbarzyńſkie mocarſtwo upadnie.— Na dniu 4. inſtytut Narodowy miał poſiedzenie publiczne. Na zapytanie przeznaczone z nadgrodą: *Jakim ſposobem nauka ięzyka łacińſkiego i greckiego może być w zwyczay zaprowadzona*, żadney odpowiedzi doſtateczney nie znaleziono, dla czego zapytanie to na nowo podane będzie. Ob. *Peyré*, okazywał niebespieczeńſtwo pożaru, iakim ieſt zagrożona biblioteka narodowa—*De Lille*, *wirgiliusz Francuzki*, przyiął nakoniec dawno mu ofiarowane mieysce w inſtytucie.

Miniſter woyny ogłoſił, iż okręt *Angielſki Meduza* od 50 armat wiozący ammunicyą do *Gibraltaru* rozbił ſię w ſtanowiſku *de Roca*, Ekwipaż zoſtał uratowanym; Kutter *Angielſki pod Minorką* zaięty ieſt od fregaty *Hiſzpańſkiey Flora*. Konwoy *Angielſki z Indyow wschodnich* powracaiący rozpędzony zoſtał od burzy. Fregata *Francuzka* była właśnie podowczas w bliſkości.— Kapitan *Poupeville* kommendant kapru *francuzkiego Rancune* zdobył bryganty nę *Angielſką* od 24 armat daleko w ſiłach mocnieyszą przez śmiałe na nią napadnięcie. W nadgrodę otrzymał ſzpadę z manufaktury narodowey *Versailſkeiy*. — Na dniu 2. Ob. *Bailleul* miał mowę w Radzie 500. w którey okazał, iakie ſyſtema należy teraz względem *Anglij* zachować. O nic bardziey ſtarać ſię nie powinniśmy (rzekł) iak o uzbroienie kaprow, oni to naywiększą klęſkę zadać mogą nieprzyiacielowi, wnoſzę przeto 1) Aby towary *Angielſkie* przez kaprow naszych zabrane za znakiem plombowania wolną cyrkulacyą miały.—2) Aby włożona była kara więzienia lub kaydan na tego kupca, który ukrywa towary *Angielſkie*.— 3.) Aby wyznaczona była nadgroda dla każdego kapra, wyrownywaiąca połowie wartości uczynioney zdobyczy.— Na rozpoznanie tego wnioſku wyznaczona ieſt kommisſya z obywatelow *Bailleul*, *Duplantier*, *Boulay-Paty*, *Peliſſier*, *i Dauchy*.— Obydwie Rady potwierdziły zawarty z *Szwaycaryą* traktat względem korpusu poſiłkowego 18,000. ludzi.

Dziennik *Przyiaciel Praw* ogłasza liſt Krola *Neapolitańſkiego* pisany do Papieża pod dniem 29. Liſtopada. Przyłączamy tu niektóre iego wyrazy: „Z naywiększym zapewne ukontentowaniem dowiesz ſię Wasza Swiętobliwość, iż za pomocą Przedwiecznego, wszedłem bez oporu i tryumfuiący do Chrześciańſkiey Stolicy. Dla twoiey to bardziey chwały niż dla moiey, odzyſkałem nazad orężem to pyszne miaſto, z którego cię bezbożni wyiść przymusili, ale do którego możesz teraz bez boiaźni powrocić, i pod zaſłoną moiey potęgi obiąć nazad twoią Oycowſką władzę. Nadto szczęśliwy, iż włożę na twoię czoło tyarę, nie żądam inney nadgrody, iak tylko błogoſławieńſtwa. Nim cię będę mógł przyiąć przy okląſkach moiey waleczney armij i twoich kochanych poddanych, wiedz, iż naypierwſze było moie przy zaięciu *Rzymu* ſtaranie w okazaniu moiey wdzięczności Bogu Zaſtępow, a na podziękowanie za byſtre moie zwycięſtwo, mury Kościoła S. Piotra obijały ſię odgłosem pobożnego pienia. Tymże kuryerem uwiadomiam mego kuzyna W. Xcia *Toſkań*-

ſkiego, o moim pragnieniu ktòre mam osadzenia cię iak nayprędzey na Swiętey ſtolicy etc. etc.

Wiele dziennikow donioſły, iż *Boissi-d'Anglas* odwoływał ſię względem mieysca ſwoiey deportacyi. Pewni ieſteśmy, iż niema żadnego śladu tego odwołania ſię. Ci którzy dotąd żądali, ażeby deportowanemi byli bądź do *Korſyki*, bądź do *Korſu* i innych wysp bywszych *Weneckich*, bądź nakoniec do wyspy *Oleron*, są Ex-Reprezentańci *Peyre*, *Montaut*, *Dowmere*, *Muraine*, *Gau*, *Lemerer*, Ex-Miniſter *Cochon* i Dziennikarz *Suard*. Xięża ſkazani na deportacyą i emigranci, iuż teraz nie do wyſpy *Rhé*, ale na wyspę *Oleron* odsyłani bywaią.

Dnia 8. *Stycznia.*

Od d. 4. t. m. Rząd odebrał wielu kuryerow z *Włoch*. Podług nich armia G. *Championnet* nieprzeſtaie pomykać ſię ku *Neapolowi*.— Zdaie ſię, iż odmiany w rządzie *Cisalpińſkim* nie przez G. *Brune*, lecz przez Ob. *Fouché de Nantes* były wprowadzone.— Ob. *Fouché de Nantes* przybył tu dnia onegdayszego z *Medyolanu*.— Liſty z *Rzymu* wyrażaią, iż rozmaite ſkarby *Neapolitańczykom* zabrane, a między żołnierzow *francuzkich* rozdane, przymuſiły wielu z tychże żołnierzy do zamieniania po 11. piaſtrow *Hiszpańſkich* (57. liwrow) za iednę sztukę w złocie 24. liwry ważącą, a to dla uięcia sobie ciężaru.

Liſty z *Cadix* pod d. 17. Grudnia donoszą, iż Lord *St. Vincent* odſtąpił od oblężenia tego portu, i dnia 15. odpłynął z całą ſwoią eſkadrą, złożoną z 13. okrętow liniowych z których 3. o czterech moſtach, i udał ſię ku ſrzodziemnemu morzu. — Mowią, iż officer, który miał kommendę w *Mahon*, oſkarzony ieſt przed Radą woienną, iż prawie bez żadnego oporu wydał to miaſto *Anglikom*.— Tym czasem gdy rząd *francnzki* rozkazuie ſwoim woyſkom dążyć ku *Neapolowi*, nasze dzienniki zapewniaią, iż nadzieie zgody z dworem *Wiedeńſkim* codziennie ſię bardziey gruntuią. Donoszą nawet o przybyciu agenta tego dworu z ſzczegulnym do Dyrektoryatu zleceniem. Nakoniec zdaie ſię rzeczą oczewiſtą, iż ſpoznione ogłoszenie liſtow we *Włoszech* przeiętych, ma zamiar osobny, to ieſt odwrocenie dwoch mocarſtw od przyſtąpienia do planu nowey koalicyi.

Przez umiarkowanie iakie Dyrektoryat dla Stanow Ziednoczonych *Ameryki* okazał, partya *francuzka* w kraiach iey wielki wzroſt wzieła, i mamy nadzieię, iż ſtronnicy *Anglij* poſtradaią znaczenie ſwoie.— Dyrektoryat bardziey iak kiedy przykłada teraz uſilności do podnieſienia marynarki. Dla czego ani myśleć można o pokoiu z *Anglią*.— Sławnemu kompozytorowi muzyki *Piccini* Dyrektoryat pensyą wyznaczył.

Dnia 10. *Stycznia.*

Od kilku dni Dyrektoryat zgromadzał ſię prędzey iak o godzinie zwyczayney, uważano, iż wyſłał wielką liczbę kuryerow. Zdaie ſię, iż zaszłe we *Włoszech* wypadki, ściągnely uwagę niektòrych Mocarſtw; i że nieprzewidziane okoliczności mogą przynieść odmianę w ich poſtępowaniu. — Sprawuiący intereſſa *Neapolitańſkie* ktòry tu ieszcze w *Paryżu* pozoſtał, czyni spieszne przygotowania do wyiazdu. — Mylnie donieſiono, iakoby Dyrektoryat miał wyznaczyć Kommiſſyą, obowiązaną zbierać osobliwości nauk i kunsztow w kraiach Króla *Neapolitańſkiego*, ponieważ Kommiſſarze znayduiący ſię we *Włoszech* maią sobie iuż polecony ten obowiązek.— Od dni 15. odkryto wiele projektow knowanych przeciw Dyrektoryatowi i intryg układanych pomiędzy ſzefami anarchiſtow i generałami nieukontentowanemi, tak dalece, iż Rząd zdaie ſię mocno być przeciw nim unieſionym; wſzyſcy przeto odsunięci będą, ktòrzy chcieli zbaczać od przepisanego toru. Jeſt rzeczą pewną, iż w przypadku pokoiu, nie będzie żadney wewnętrzney odmiany, i elekcye swoią drogą iść będą. Dyrektoryat używa naylepszego sposobu, kieruiąc wybór na republikanow konſtytucyinych. *Rewbell* i *Treilhard* zawsze naywięcey wpływu maią. osobliwie pierwszy.—Rząd zatrudnia ſię projektem nowego banku, ktòry ma być pod dyrekcyą ſławnego *Haller*. Jeſt to dawny plan kaſſy *d'escomptes*. Ośmiu adminiſtratorow zoſtało mianowanych, i dzieło to uważać trzeba iuż za ſkończone.

W naszych dziennikach ogłoszony ieſt liſt z *Kairu*, zawieraiący dosyć ciekawe szczeguły o obyczaiach i życiu *Egipcyanow*. Kładziemy tu znacznieysze.—Stosuię ſię do zwyczaiow *Tureckich*. Noſiemy wszyscy wąsy, ponieważ gołą broda oznacza tu niewolnika, i że pomimo tego, iż tu ieſteśmy panami, moc przesądow każe wierzyć *Turkom*, iż *Francuzi* bez wąsow są innych niewolnikami. W tym momencie powracam z inſtytutu *Kairſkiego*. Dwa pałace Bejow i dwa inne bogatych mieszkańcow przyległe domy mieścić będą wszyſtkich uczonych i artyſtow. Te domy, daią nam tyle wygody i prawie tyle wspaniałości, ile iey znaleść można w *Luwrze*. G. *Menou* kommenderuiący tymczasowo prowincyą *Rozetty*, chciał ią obiechać, lecz ponieważ w tym kraiu nie ma nigdzie oberżow, ſtosował ſię do zwyczaiow przyimowania obiadow u kommendantow kantonow. Towarzyszyliśmy mu w liczbie 15. osob, i mieliśmy 20. żołnierzy. Rozſtawiono potrawy na podłodze pokrytey ſiennikami i kobiercami, ułożono w figurze owalney 96 pułmiſkow, które ſię z sobą ſtykały. Pułmiſki były cynowe, nakształt *francuzkich*. Mieysce przez okrągłość ſtykaiących ſię z ſobą pułmiſkow zbywaiące, pokryte bywa mnieyszym naczyniem, które napełniane bywa przysmaczkami przez żony *Egipcyanow* przysposabianemi. Od tych pospolicie zaczynaią. Te przysmaczki robione są z pewnego rodzaiu ſerow, śmietany, mąki, z ryżu, baranini, rozenkow, śliwek, figow, iabłek etc. etc. Szeik zaproſił nas, ażebyśmy w około niego na ziemi uſiedli, i natychmiaſt widzieliśmy ręce *Tureckie* we wszyſtkich pułmiſkach, rzadkie potrawy nabierali garściami, twardsze palcami. My przymuszeni byliśmy toż ſamo czynić nie maiąc łyżek, ani widelcow. Na inney uczcie mieliśmy potrawy 1.) Cały baran, 2.) w około niego rozmaite inne mięſiwa w dziwacznych zaprawach. Człowiek uſługuiący przechodząc z mieysca na mieysce, muſi podnoſić pułmiſki tam gdzie ma nogę poſtawić, i tym ſposobem robi ſobie drogę od końca do końca. Gdy potrzeba rozbierać barana, rozdziera go rękami, i przetrąca kości nie zważaiąc na biesaduiących, ktòrzy zabieraią rozszarpane ſztuki. Gdy ſię G. *Menou* z ſwoiemi towarzyszami zaſilił, zawołano 20. eſkortuiących żołnierzy, którzy ziedli dwie trzecie części pozoſtałych potraw, poczym ſprowadzono ubogich ze wſiow, którzy rzucili ſię z chciwością na niedoiedzone reszty. Naſi Szeikowie nie ſą tak hoyni, iak ſię zdaie, gdyż zwyczay kraiowy każe dobrze przyimować przeiezdżaiących kommendantow, koszta tych ucztow opłacać muszą wieśniacy, i dla tego to pozwalaią im pozoſtałe reszty doiadać.— W reszcie wieśniacy w *Egipcie* ſą niewypowiedzianie biedni. Większa część wiosek ſkłada ſię tylko z lepianek ziemnych na 3 ſtopy wynioſłych, zamiaſt drzwi ieſt dziura okrągła na pułtory ſtopy, którą ſię wciſkaią, na śrzodku podnieſiona ziemia ſłuży im za kuchnią; dwa kamienie do tarcia zboża, naczynie do robienia kawy, worek z tabaką, takie ſą wszyſtkie narzędzia tych nędznych ludzi. Nigdy nie iedzą mięsa, lecz wszyscy używaią zrana kawy, bez którey oraz bez tabaki żyć nie mogą. Procz tego nie zdaią ſię znać żadnych potrzeb.

z Bruxelli dnia 6. *Stycznia.*

Insurgenci w lasach ukryci nie przeſtaią napadać na wieyſkie mieszkania. W tych dniach pokazali ſię ieszcze w okolicach *Lovanium* i *Mechlinii*. W innych okręgach uważać ſię daią znaki nieukontentowania i we wszyſtkim widzieć można, iż insurgenci maią tam swoich taiemnych ſtronnikow. Nasza Adminiſtracya centralna upoważniła municypalności pod swoią władzą zoſtaiące, ażeby ſię domagały o ſiłę zbroyną, i używały iey w każdym przypadku przeciwko tym, ktòrzyby chcieli zaburzyć spokoyność.— W cytadelli *Lille* zamknietych ieſt teraz przeszło 300. insurgentow, zabranych w niewolę w rożnych zdarzeniach. Sądzeni będą przez kommiſſyą woienną.

Dnia 8. *Stycznia.*

Wyprawa przeciwko insurgentom ieszcze ſię nie zakończyła. Od dnia 3. t. m. zaszły żywe utarczki w lasach poniżey *Lovanium* rozciągaiących ſię od ſtrony *Archot*, *Haſſelt*, *Dieſt* i *Campine*. Mowią, iż insurgenci wiele utracili ludzi w zabitych, rannych i w niewolą zabranych. Jednego z ich dowodzcow natychmiaſt tu rozſtzelano. Z *Bruxelli*, *Lovanium*, i *Namur* wyſłano nowe oddziały woyſka. Dnia wczorayszego ſłyszeliśmy tu mocne z harmat ſtrzelanie. Podług rozkazow Rządu ma być wzięta pewna liczba ludzi na zakład w okręgach wieyſkich ktore były nayniespokoynieyszemi. Przywieziono iuż do *Bruxelli* wielką liczbę tych zakładnikow. Dnia wczorayszego z rana wyſłano spiesznie z naszey załogi ieden batalion do *Mons*, niewiadomo dla iakiey przyczyny. *Anglicy* nie przeſtaią ſię pokazywać przed *Oſtendą*, *Nieuport*, i *Dunkierką*, lecz niezdaią ſię mieć wielkiey ſkłonności do wylądowania.

z Hagi dnia 8. *Stycznia.*

Nowy Generał kommenderuiący armią *Francuzką* *Brune* okazał dnia wczorayszego ſwoią nominacyą i od woyſk uznanym zoſtał. W tey nowey doſtoyności odwiedzał Dyrektorow i Prezydentow obydwoch izb, wprowadzany przez Generała *Hatry*. Uważano, iż świta iego ieſt nader wspaniała i liczna. Mieszkać będzie w pałacu, ktory był od rządu naięty dla iego poprzednikow Generałow *Joubert* i *Hatry*, a ktory przed rewolucyą zaięty był przez miniſtra *Pruſkiego*. Mowią, iż Generał *Hatry* wyiedzie na końcu tego tygodnia z całą swoią familią i szefem wyższego sztabu Gen: *Charpentier*, ktory w tymże samym urzędzie znaydował ſię przy nim nad *Renem*. Jedzie on na swoie przeznaczenie Generała Inspektora armii wewnętrzney; Ten łatwy obowiązek dany mu ieſt iako za spoczynek przez wzgląd dla iego wieku.— Mianowanie agentow czyli miniſtrow ſtanu nie razem iak ſię spodziewano, lecz w koley odprawiać ſię będzie. Ob. *Van der Goes* będąc iuż od dwoch mieſięcy do intereſſów zagranicznych wyznaczonym, Dyrektoryat mianował teraz dwoch innych, to ieſt, Ob. *Spoors* do marynarki, a Ob. *Peymann* do intereſſow woiennych; sprawowali oni iuż te urzędy bliſko od roku; Dnia wczorayszego wykonali w Dyrektoryacie przyſięgę ſtosownie do swoich inſtrukcyow przez Ciało Prawodawcze przepisanych. Spodziewamy ſię, iż Agenci ſkarbowi *Gogel* i *la Pierre* wkrotce w swoiey kolei na tychże urzędach utrzymanemi zoſtaną.

z Madrytu dnia 24. *Grudnia.*

Znajomy *Olavides* dawniey przez inkwizycyą ztąd wygnany, ktòry przez lat 20. pod nazwiſkiem Pana *de Pilos* w *Francyi* mieszkał, znayduie ſię teraz od kilku dni w *Madrycie*, gdzie ròwnie iak u dworu bardzo ieſt mile przyiętym. Król ofiarował mu pewny urząd, lecz go przyiąć nie chciał, i pragnie podeszły wiek swoy na wsi w *Andaluzyi* u krewnych swoich przepędzić. — Na rzecz ſkarbu dobra dawniey Jezuickie sprzedane być maią, a znaczna część aſſygnacyow Kròlewſkich ktòre kredyt swoy traciły, wyciągnięte z cyrkulacyi zoſtaną.

z Konſtantynopola dnia 10. *Grudnia.*

Dnia 1. t. m. Spencer *Smith* Ambaſſador *Angielſki*, odprawił publiczną ſeſſyą u W. Wezyra. Dnia 5. przypuszczony był do W. Sułtana z zwyczayną ceremonią. Odebrał od W. Sułtana zapewnienie o trwałości związkow ſkoiarzonych między W. *Brytanią* i Portą *Ottomańſką*.— Dwa okręty liniowe Roſſyiſkie *S. Michał* i *Szymon*, oraz fregata *S. Anna* pod kommendą kontr-admirała *Puſkin*, ktòre od kilku dni znaydowały ſię w porcie *Konſtantynopolitańſkim*, wypłyneły dnia onegdayszego dla złączenia ſię z ſkombinowaną flottą *Roſſyiſką* i *Ottomańſką* w ſtanowiſkach wyspy *Korfu*. — Oczekuiemy tu co moment na eſkadrę *Angielſką* pod kommendą *Sir Sidney Smith*.— Poseł *Roſſyiſki* odebrał niezawodne donieſienie o ſtracie dwòch fregat swego narodu, ktòre krążyły na morzu czarnym. Zgineły one w iednym z uyściow *Dunaiu*; z 700 ludzi ekwipowanych, 80. tylko zoſtało uratowanych. Kontr Admirał *Afzing* maiący nad niemi kommendę, ſtał ſię między niemi ofiarą tego przypadku. — Drugi transport 152. *Francuzow* zabranych w niewolę przez Ali Baszę *Janiny*, przybył dnia wczorayszego do tey ſtolicy. Prowadzono ich na łańcuchach za szyię. Jednemu z tych nieszczęśliwych niemaiącemu ſiły iść za swemi towarzyszami, ucięto głowę, i przynieſiono ią tu iako świadectwo dokładności eſkortuiących.

Kapitan basza przekonawszy ſię, iż wszyſtkie złe powodzenia pod *Widdynem*, winien ieſt ſztucznie knowaney zdradzie, osądził zą rzecz potrzebną odiąc *Basmanowi-Oglu* podporę zoſtaiącego z nim w porozumieniu zdraycy. Przypomnieć ſobie potrzeba, iż *Seid-Ali* Basza *Knitaya*, dawniey buntownik, otrzymawszy od Porty darowanie winy, zoſtał przed rokiem wyſłany przeciwko *Basmanowi-Oglu*. Lecz iego wyprawa ſkończyła ſię na kontrybucyach w *Adryanopolu*, i na rabunkach w niektórych mieyscach. Mimo tych dowodow wezwano go iednak do powiększenia obozu pod *Widdynem*. Poszedł tam z 15 tyſiącami woyſka. Lecz zamiaſt pomocy nieprzeſtawał przeszkadzać armii Sułtana, aż nareszcie kapitan Basza przekonał ſię o oczewiſtey zdradzie i przyczynie ſwych nieszczęść. W tey pewności Seraſkier podwaiaiąc ſwoie ku *Seid-Ali-Baszy* podchlebſtwa, i pod pozorem, iż za ſwoim odiazdem powierzy mu generalną kommendę, zaproſił go w małey świcie na obiad, ſtrzelił do niego dwa razy z piſtoletu, lecz go tylko ranił. Kapitan Basza byłby ſię ſtał iego zemſty ofiarą bez pomocy ſwoich ſłużących, ktorzy dobili *Seid-Alego*; Głowę tego Baszy poſłano Porcie ze wszyſtkiemi dowodami iego wyſtępku. Seraſkier obiecuie ſobie z tego przykładu naypomyślnieysze przeciw *Basmanowi-Oglu* ſkutki. Porta rozkazała zgromadzić 40. tyſięcy cetnarow ſucharow, wyſłała 6. ſtatkow do kanału, ażeby ie naładowano żywnościami: dla ſkombinowaney flotty. Pracuią teraz nad przygotowaniem wielu ſtatkow, ktòre maią pomnożyć ſiły Tureckie na srzodziemnym morzu.

z Peterzburga dnia 1. *Stycznia.*

Wiadomość, iż Krol Neapolitańſki wkroczył w kraie *Rzymſkie* ſprawiła tu przyiemne wrażenie, i Imperator poſtanowił natychmiaſt dać wsparcie temuż monarſze. W tym celu korpus od 10,000. ludzi ma być iak nayspiesznicy ruszony od granic *Tureckich*, i udać ſię do *Dalmacyi*, a z tamtąd do *Włoch* popłynąć. Dla woyſka tego żadne poſiłki pieniężne płacone nie będą, i wy-

ſłanie tey pomocy nie na żadną rekwizycyą, ale z ſamey tylko wspaniałości Imperatora pochodzi. Do tego korpusu przydane będą ieszcze dwa bataliony, które za odebraniem *Malty* ſłużyć maią za załogę tey wyspie. Wspomnionemi woyſkami dowodzi G. *Hermann.*— Imperator mianował generała maiora xiążęcia *Wolkonſkoy* kommendantem *Malty*, a majora *Peſtow* placmaiorem miaſta tego.— Mrozy były tu także takie, iakich od lat 15. nie pamiętaią, a co ieſt rzadkim przypadkiem dwoie ludzi chodzących po ulicy zmarzło.

z Kopenhagi dnia 5. Stycznia.

Podług wiadomości morſkich okręt admiralſki *Roſsyiſki* xiąże *Guſtaw* od 74. armat, zabrany *Szwedom* w woynie oſtatniey, rozbił ſię na morzu pułnocnym o mil 6. od *Chriſtiansund*, ekwipaż iednak zoſtał uratowanym.

Od granic Auſtryackich dnia 12. Stycznia.

Nigdy bardziey politycy naſi głow ſobie nie męczyli w domyſłach nad przyszłym Dworu naszego poſtępowaniem, odtąd iak z *Neapolem* woyna ieſt rozpoczęta.—Mowią, iż w okoliczności woyny z *Neapolitańczykami* rozpoczęta ieſt negocyacya z *Francyą*, przez pośrzednictwo miniſtrow *Hiszpańſkich* w *Paryżu i w Wiedniu*; inni utrzymuią, iż Dwor nasz oświadczył Dyrektoryatowi *francuzkiemu*, iż posuwanie ſię woyſk *francuzkich* w kraie *Neapolitańſkie*, uważać będzie za haſło do woyny. Co do Dworu *Turyńſkiego* pewną ieſt, iż losem iego mocno ſię tu zatrudniaią, a wiele osob ſą w tym mniemaniu, iż *Francuzi* dla tego tylko opanowali *Piemont*, ażeby im ſłużył do kompensacyi w przyſzłych negocyacyach.— Mowią, iż od kilku dni pewne mocarſtwo ofiarowało przyłączyć ſię do koalicyi. Kilku miniſtrow Króla *Sardyńſkiego* przybyło do *Wenecyi*, gdzie oczekiwać będą na rozkazy ſwoiego dworu.—Donoszą z *Włoch*, iż woyſka *Roſſyiſkie* w liczbie 7000. ludzi wylądowały bliſko *Civita-Vecchia.* Ta wiadomość ieſt bardzo niepewna; z przyczyny, iż poczta *Włoſka* ſtała ſię nader trudną.— Korpus poſiłkowy *Roſſyiſki* opuścił iuż *Morawią*, i podług odebranych rozkazow, ma przybyć do *Braunau* dnia 23. t. m.

z Brünn dnia 16. Stycznia.

Trzecia i czwarta kolumna woyſka poſiłkowego *Rossyiskiego* na dniu 7. i 9. w dalszą puściła ſię drogę. General *en chef* Hrabia *de Rosenberg* z resztą sztabu swego głównego na dniu 8. ztąd wyruszył.—*Basman-Oglu* utrzymuie ſię w swoich zaborach uczynionych na *Wołoszczyznie*. Wielu *Bojarow* ſpiknęło ſię między sobą na odcięcie mu dowozu wszelkiey żywności, ale *Basman-Oglu* kazał 24. z pomiędzy nich schwytać i do ſiebie przyprowadzić. Dał im do wyboru, albo przyſtawić mu czego żądać będzie za gotowe pieniądze, albo w przypadku sprzeciwienia ſię głowę poſtradać. Obrali oni bez długiego namyſłu pierwsze, i odtąd *Basman-Oglu* we wſzyſtkie potrzeby obficie ieſt opatrzonym. Dla okazania zaś iak chce rzetelnie ſłowa swego dotrzymać, złożył w pewnym mieyscu 2000. kies, czyli million piaſtrow, na zapłacenie czynić ſię maiących dalszych dowozow. W *Nizza* i jey okolicach zakupił z przepłaceniem wſzyſtek ryż który ſię tam znaydował, i teraz (iak ſłychać) zatrudnia ſię pomnożeniem armij swoiey, aby mogł otworzyć nową kampanią z tym większą dzielnością. Tym czasem wielu utrzymuie, iż *Basmanowi-Oglu* świeżo uczynione są od *Porty* korzyſtne propozycye, ieżeliby do powinności swoiey chciał powrocić. Nie ma on być dalekim od ich przyięcia, co gdyby naſtąpiło, spokoyność z tey ſtrony znowuby przywroconą zoſtała.— W oſtatnich dniach zeszłego roku, przybył transport kobiet do ſeraju Baszy *Belgradzkiego*. Uważano za rzecz osobliwszą, iż 50. bogato ubranych ludzi od korpusu *Basmana-Oglu*, konwoiowało te kobiety aż do *Belgradu*. Był to rodzay grzeczności z ſtrony *Basmana-Oglu.*

z Koblentz dnia 30. Grudnia.

Generał *Dallemagne* ogłoſił publicznie, iż ma pewne wiadomości, że garnizon *Erenbreitſteinu* będzie przymuszony wkrotce kapitulować. Tym czasem blokada ieſt teraz iak nigdy bardziey ścieśniona.

z Strazburga dnia 8. Stycznia.

Kommiſſya *Francuzka*, którey była powierzona Administracya w czterech nowych Departamentach, ieſt teraz iak mówią przez Dyrektoryat znieſiona, a Ob. *Rudler* poiedzie do armii *Moguuckiey* w charakterze kommiſſarza rządowego. Część woyſk, które od niższego *Renu* do *Szwaycaryi* dążyły, odebrała rozkaz przeciwny i nadawne ſtanowiſka powrociła. W przeciągu mieſiąca Frimaire gwardya narodowa naszego departamentu schwytała 121 nowo zaciężnych, 152 zbiegłych od woyſka, 26 złodzieiow i 24. innych osob.

z Raſtad dnia 7. Stycznia.

Uważaią tu woynę między *Auſtryą* i *Francyą* za nieuchronną. Atoli nie ma ieszcze żadnego urzędowego oświadczenia względem korpusu woyſk, które Dwór *Wiedeńſki* obowiązany ieſt krolowi *Neapolitańſkiemu* doſtarczyć..

Nota miniſtrow *Franc:* z powodu przechodu woyſk *Rossyiſkich*, nie każe ſię tu iuż obawiać zerwania przyiaźni z Rzeszą, ponieważ miniſtrowie *Francuzcy* nie liczą kraiow dziedzicznych domu *Auſtryackiego* pomiędzy kraie Rzeszy. Niespodziewamy ſię także, ażeby ſeym *Ratyzbońſki* miał tę okoliczność roztrząsać, gdyż nie ieſt ieszcze wiadomo czyli te woyſka maią ſię pomykać w kraie Rzeszy, powtore iżby to czyniło przeszkodę negocyacyom *Raſtadzkim.*— Miniſtrowie *Francuzcy* poſłali ſwoy plan sekularyzacyow do *Paryża*. Mowią, iż ieſt nader umiarkowany.— *Auſtrya* zdaie ſię przenoſić wszelki inny rodzay indemnizacyow nad ſekularyzacye; wolałaby raczey ażeby ta okoliczność mogła bydż pieniędzmi zaſpokoiona.— Sprawuiący intereſſa Dworu *Roſſyiſkiego* w *Munich*, odebrał w tych dniach kuryera z *Peterzburga.*

Dnia 10. Stycznia.

Generał *Jourdan* przybył tu wczoray z *Strazburga*, był na obiedzie u miniſtrow *Francuzkich*, a wieczorem powrocił do swoiey głowney kwatery.— Intereſſa ſą tu zawſze w zupełnym zatamowaniu. Ob. *Roberjeot* zakończył prácę swoią ściągaiącą ſię do planu sekularyzacyow, i poſłał ią do *Paryża*. Twierdzą, iż miniſtrowie *Francuzcy* poty nierozpoczną negocyacyi, dopoki nie zoſtaną uwiadomieni o decyzyi ſeymu Rzeszy względem woyſk *Roſſyiſkich*. Ob. *Trouvé* miniſter Rzpltey *Francuzkiey* przy xiążęciu *Wittemberſkim* przybył tu z *Stutgardu*.

z Frankfortu dnia 10. Stycznia.

Woyſka *francuzkie* na prawym brzegu *Renu*, są teraz pod dowodztwem Generała *Freytag*, ktory głowną kwaterę w *Wisbaden* założył. Ma ieszcze przybyć więcey woyſka dla wybrania zaległych kontrybucyow. Do *Höchſt* przybył także w tym celu ieden oddział, ktoremu mieszkańcy muszą doſtarczać żywności, a każdemu żołnierzowi codzień 3. liwry daią.— Z *Szwaycaryi* donoszą, iż wiele woyſka *francuzkiego* ztamtąd przez *Bazyleę* do *Francyi* nazad ciągnie.— Lewy brzeg *Dunaiu* mianowicie biſkupſtwo *Ratyzbońſkie* znacznie ieſt woyſkiem cesarſkim osadzone, ktore od *Czech* wzdłuż rzeki *Nab* rozciąga ſię.— Słychać iakoby xiąże *Toſkańſki* gotował ſię do opuszczenia kraiow swoich, i dla tego bawi w *Pizie*, aby w każdym czaſie mogł na okręcie *Angielſkim* popłynąć.— Na dniu 6. officer *Trewirſki* z załogi *Erenbreitſteinu* znalazł sposobność wymknięcia ſię z fortecy, i poiechał do *Raſtad*. Inny officer od teyże załogi był niedawno w *Coblenz* i miał tam długą rozmowę z Generałami *Francuzkiemi*, ściągaiącą ſię (iak trzeba myśleć) do negocyacyi. W czaſie tęgich mrozow wiele domow mało użytecznych w tey fortecy rozebrano na opał.— Od blokady *Erenbreitſteinu* odeszło świeżo przeciw insurgentom *Belgickim* 3000 woyſka *Francuzkiego*, wkrotce iednak przez inne korpusa zaſtąpieni zoſtali.— Dywizya Gen: *Bernadotte* ma przez *Szwaycaryą* do *Włoch* ſię udać.— W niektorych okolicach *Szwabij* dla wszelkiey oſtrożności archiwa popakowano.— Spodziewamy ſię, iż *Moſkwa* na oſtatnią notę *Francuzką* obszernym odpowie manifeſtem.

z Manheimu dnia 10. Stycznia.

Nayznacznieysze ſiły *Francuzkie* zgromadzone są teraz we *Włoszech* i *Szwaycaryi*. Jeſt nieiakie podobieńſtwo do wierzenia, że niektore dwory uczyniły iuż kroki dążące do pogodzenia *Francyi* z *Neapolem*; i spodziewać ſię należy, że ich wdanie ſię dzielnie w tey mierze poparte sprawi pożądany ſkutek, i uwolni od niebespieczeńſtwa ſtany *Neapolitańſkie*, ktorym są w ten moment zagrożone. Podług liſtow z *Raſtad* przybyłych, ieſteśmy tego mniemania, że większość seymu *Ratyzbońſkiego* oświadczy ſię niezwłocznie przeciw wniyściu woyſk *Roſſyiſkich* do kraiow Rzeszy, i że uczyni Jego C. Mci swoie w tey mierze przełożenia.

z Lucerny dnia 31. Grudnia.

Codzień tu bardziey doświadczamy nieprzyzwoitości pochodzącey z rożnicy ięzyka *Helweckiego*, i trudności iakie wynikaią przez układanie prawa w dwoch ięzykach. Codzień prawie ſenat odsyła nazad W. Radzie rezolucye, dla małych niezgodności zachodzących między temi ktore są po *Francuzku* i po *Niemiecku* pisane. Z tego dowodu senat przyſłał poselſtwo do W. Rady wzywaiąc ią do obmyślenia śrzodkow mogących znieść tę nieprzyzwoitość. Spodziewamy ſię, iż wkrotce ięzyk *niemiecki* będzie uznany za ięzyk narodowy.— Dziś przybył tu Generał *Maſſena*, cel audyencyi ktorą miał u Dyrektoryatu naszego nie ieſt ieszcze wiadomy.

z Liworno dnia 28. Grudnia.

Na dniu 25. przybyły tu 3. okręty liniowe z ktorych ieden *Portugalſki*, a 2. *Angielſkie*, iedna fregata i iedna brygantyna *Angielſkie*, tudzież 5. okrętow kupieckich, resztę okrętow burza rozpędziła. Na dniu 24. przybył ieszcze ieden okręt woienny *Angielſki*.

z Turynu dnia 29. Grudnia.

Podług rapportu kuryera *Francuzkiego*, ktory tu tędy przeieżdżał do *Paryża*, Krol *Neapolitańſki* podał pewne warunki do pokoiu Generałowi *Championnet*, lecz ten ie odrzucił.

z Genui dnia 29. Grudnia.

W tych dniach przybył tu Ob. *Salicetti*, który, iak mówią, ma sobie powierzone uiszczenie wielu odmian w naszey Rzpltey.— Donoszą z *Parmy* pod d. 25. t. m., że Król *Sardyńſki* dotąd ſię w tym mieście znayduie, co do wielu wnioſkow ieſt powodem. Dywizya Generała *Victor* z 10,540. ludzi tak piechoty iako i iazdy złożona, w oſtatnich dniach przez Xięſtwo *Parmy* przechodziła. Rozumiano z początku, że ſię uda ku *Liworno*; lecz iedna iey część poszła proſto do *Romanij*, a druga ku *Po* drogę przedſięwzięła. Głowna kwatera Generała *Victor* znayduie ſię w *Casa-Maggiore*.—Dnia 27. ieden regiment *Piemoncki* przybył do *Placencyi*. Podług zaś donieſień, wielka liczba tychże woyſk ku *Mantui* przez *Medyolan* przechodziły; nowe z *Francyi* przybyłe woyſka, rozłożone są teraz w *Piemoncie*. Komendant *Ruffo*, dnia 21. przeieżdżał przez *Parmę* w aſſyſtencyi 12. huzarow *Francuzkich*; dnia 23. udał ſię w dalszą podroż dążąc do *Neapolu*; gdy ſtanie na mieyscu swego przeznaczenia, Ob. *Lacombe St Michel* będzie mógł na ten czas kraie *Neapolitańſkie* opuścić. Generał Francuzki *Miollis* zgromadza teraz Francuzkie i Liguryiſkie woyſka w okolicach *Maſſa-Carrara*. Chodzi tu pogłoſka, że tá ſiła przeznaczona ieſt do wniyścia w kraie *Toſkańſkie*.

z Bononij dnia 30. Grudnia.

W przeciągu 3. tygodni przeszło tędy więcey iak 20 tyſięcy woyſka *Francuzkiego*, dla wzmocnienia armii Generała *Championnet*. Przed dwoma dniami dwa szwadrony iazdy i trzy bataliony piechoty opuściły *Bononią*; i udały ſię do *Modeny*. Podług oſtatnich z *Rzymu* donieſień, *Francuzi* weszli dwoma kolumnami do kroleſtwa *Neapolitańſkiego*. Mowią, że w *Abbruzzo* z ſtrony *Aquila* znowu krwawa bardzo bitwa zayść miała.

z Medyolanu dnia 31. Grudnia.

Dyrektoryat nasz odprawił wczoray ſeſſyą publiczną, na którey Ob. *Rivaud* przyiętym był w charakterze Ambassadora Rzpltey Francuzkiey przy Rzpltey *Cisalpińſkiey*.— Liſty z *Ankony* pod dniem 20. zapewniaią, iż eſkadra Francuzka która przed kilku czasy z tego portu wypłynęła, uſkuteczniła wylądowanie woyſk na brzegach *Neapolitańſkich* w bliſkości *Manfredonii*.

Dnia 3. Stycznia.

Auſtryacy wzmocnili znacznie swoie ſiły na granicach naszey Rzpltey; w tych dniach przybył liczny oddział kawaleryi. Kommunikacya między *Cisalpinami* i *Wenecyą* zdaie ſię być przerwaną. Już kilku z tego miaſta kuryerow niedoſtaie. We *Włoszech* spodziewaią ſię ieszcze więcey woyſk Francuzkich, których liczbę do 40. tyſięcy wynoszą; maią ſię one w znaczney części z nowozaciężnych ſkładać. Słychać iż w rozkładzie armij *Włoſkiey*, nowe naſtąpią odmiany. Generał *Moreau* który ſię w *Brescia* teraz znayduie, ma dowodzić lewym ſkrzydłem aż do rzeki *Po* rozciągaiącym ſię; iego kwatera głowna będzie w tym oſtatnim mieście, a Generał *Montrichard* będzie ſzefem ſztabu wyzszego. Generał *Joubert* śrzodkiem woyſka dowodzić będzie. Głowną swoią kwaterę poſtanowi w *Reggio*, ſzefoſtwo wyższego ſztabu otrzyma G. *Suchet*. Prawe ſkrzydło zoſtanie ſię pod kommendą G. *Championnet*. Woyſka *Szwaycarſkie* dawniey w ſłużbie *Piemonckiey* zoſtaiące, znayduią ſię teraz w *Casano* pod kommendą G. *Joubert*. Pułkownik *Zimmermann* mianowany zoſtał Generałem tych regimentow.

Ogłoszono tu naſtępuiące szczegóły o insurrekcyi w *Kairze* dnia 30. Vendemiaire (21. Października) zaszłey: „W połowie mieſiąca Vendemiaire Generał kommenderuiący dla oſtrożności uzbroił wſzyſtkich *Europeyczykow* mieszkaiących w *Kairze*, oraz wſzyſtkich *Francuzow* przy adminiſtracyach zoſtaiących. *Buonaparte* uwiadomiony o knuiących ſię ſpiſkach, czynił wszelkie uſiłowania, lecz nie mógł im zapobieżeć. Dnia 21. Października Generał *Dupuy* kommendant *Kairu* dowiedział ſię o zgromadzeniu tłumow do wielkiego meczetu. Poiechał tam zaraz konno na czele 12. kawalerzyſtow. *Turcy* ogłoſili po całym mieście, iż wielkie nałożone kontrybucye, ſtały ſię przyczyną nieukontentowania. Generał *Dupuy* użył nayprzód łagodnych przełożeń, lecz gdy to nic niepomagało, chciał użyć ſiły. Na ten czas od mnoſtwa ludu otoczony, odebrał dwie śmiertelne rany. Niektorzy z kawalerzyſtow zoſtali zabici, inni unieśli ciało Generała do iego mieszkania, gdzie we dwie godziny ſkonał. To zdarzenie było haſłem do powszechney insurrekcyi. Buntownicy procz wielkiego meczetu, zaieli nagle wſzyſtkie inne meczety w *Kairze*. Tym czasem uderzono w całym mieście na trwogę. Wiadomość o zamordawaniu Generała *Dupuis* pobudziła *Francuzow* do zemſty. *Buonaparte* wyſłał ieden batalion przeciwko wielkiemu meczetowi, gdzie ſię zamknęło około 9. tyſięcy *Turkow*. Wezwano ich do poddania ſię, lecz nadaremnie. Na ten czas zaczęto ſtrzelać z cytadelli do miaſta i do wielkiego meczetu, gdzie rzuconych kilka bomb sprawiły wielkie między *Turkami* zamieszanie.— Inne bataliony rozeszły ſię po rużnych mieyscach. Natenczas insurgenci ze wszyſtkich ſtron byli arttakowani. *Francuzi* wyłamali drzwi wielkiego meczetu, i wyrznęli zamkniętych tam *Turkow*. Z tym wszyſtkim buntownicy w innych mieyscach czynili opor, który wiele kosztował zwycięzcow. Nazaiutrz rzeź znowu ſię rozpoczęła. Wszyſcy insurgenci z bronią w ręku ſchwytani, byli mordowanemi. D. 23. Paźdz: wszczęły ſię ieszcze zaburzenia, lecz 24 zupełna naſtąpiła ſpokoyność. Strata *Turkow* wynoſi 6. tyſięcy ludzi, *Francuzow* 200 i wielka liczba ranionych. *Grecy* mieszkaiący w *Kairze* wiele w tym zdarzeniu dopomogli *francuzom*, niektòre insurgentow zbroynych kupy wyszedłszy z miaſta wpadły pomiędzy *Arabow* ſtepowych, którzy ich ze wszyſtkiego obdarli, a G. *Dumourt* wyſłany za niemi w pogoń z kawaleryą, do reszty ich rozgonił. Jeſt rzeczą pewną, iż ta insurrekcya ułożona była z naczelnikami religii i *Mammelukami*. Niektórzy z tych oſtatnich pochowali ſię: inni byli przebrani w kobiecie ubiory. Wszyſtkich znalezionych ukarano śmiercią.

DONIESIENIE.

Z dnia 23 na 24, Mieſiąca bieżącego w nocy Bonifacy Fromczykiewicz ſłużący za Lokaia o mil 2. od Warszawy, okradł Pana ſwego, któremu prócz wielu drobnych rzeczy, wziął fuzyą poiedynczą ſrebrem nabiianą z takimże celem. Zegarek złoty w dwoch kopertach, zdwiema ſzkłami, i pieſka legawego białego z dwiema łapami kasztanowatemi, kwartał dopiero maiącego. Jeſt wzroſtu ſrzedniego, włosow i brody czarney, na twarzy blady, huderlawy, nayprędzey po mowie zaiąkliwey poznać go można. Ma około lat 30. miał na ſobie płaszcz i ſurdut granatowy przepasany czarnym pendentem glancowanym. Ma przy ſobie zaświadczenia Polſkie i Roſsyiſkie i paszport Niemiecki, Ktoby go przytrzymał, niech raczy dać znać do urzędu Landrathowſkiego Warszaws. lub Kantoru Gazety Warszawſkiey, odbierze przyzwoitą nadgrodę.

Kantor tey Gazety ieſt w Rynku Starego Miaſta, w kamienicy JP. Eberta, pod Nrem 65. na drugim piętrze.— Exemplarz groſzy 20.